

Elmélkedések a családokért felajánlott imahétre és a bátai egyházmegyei zárándoklatra

„A család- fény a sötétben”

„A szeretet nem szűnik meg soha” (1Kor 13,8)

2021. szeptember 12-19.

Ferenc pápa *Amoris laetitia* (AL), *A családban megélt szeretetről* kezdetű apostoli buzdítása alapján

1. Fiaid mint olajfacsemeték (AL 16-18)

16. A Biblia a családot a gyermekek katekézise helyének is tekinti. Mindez a húsvét megünneplésének leírásából is előragyog (Kiv 12,26-27; MTörv 6,20-25), s később a zsidó haggadában, azaz a húsvéti vacsorát kísérő párbeszédese elbeszélésben fejtették ki. Mi több, az egyik zsoltár magasztalja a hit családban történő hirdetését, „amit hallottunk, amit megismertünk, s amit őseink beszéltek el nekünk. Nem titkoljuk el fiaink elől, hanem hirdetjük a jövő nemzedéknek. Az Úr dicső tetteit, erejét, és a csodákat, amelyeket művelt. Ám parancsul adta Jákobnak, s mint törvényt rendelte Izraelnek, hogy amit kinyilatkoztatott az atyáknak, azt hirdetniük kell fiaiknak, hadd ismerjék meg a jövő nemzedékek, a fiak, akik majd születnek. Aztán ők kelnek fel, és tovább hirdetik gyermekeiknek” (Zsolt 78,3-6). **Ezért a család az a hely, ahol a szülők válnak gyermekeik számára a hit első tanítóivá. Személytől személyig tartó „kézműves” feladat ez:** „Ha fiad a jövőben megkérdezi, hogy ez miért van, (...) ezt feleld neki...” (Kiv 13,14). Így kezdenek bele az Úrhoz szóló énekükbe a különböző nemzedékek, „ifjak és leányok, öregek és gyermekek” (Zsolt 148,12).

17. A szülők kötelessége, hogy komolysággal teljesítsék nevelő küldetésüket, ahogyan gyakran a bibliai bölcsek tanítják (vö. Préd 3,11-12; 6,20-22; 13,1; 22,15; 23,13-14; 29,17). A gyermekeknek el kell fogadniuk és teljesíteniük kell a parancsolatot: „Tiszteld apádat és anyádat” (Kiv 20,12), ahol a „tiszteld” szó a maga teljességében a családi és társadalmi kötelezettségek teljesítését jelenti, amelyeket nem lehet elhomályosítani vallásos mentségekre hivatkozva (vö. Mk 7,11-13). Ugyanis „aki tiszteli apját, levezekli bűneit, s aki becsüli anyját, az kincset gyűjt magának” (Sir 3,3-4).

18. Az evangélium arra is emlékeztet, hogy a gyermekek nem a családok tulajdonai, hanem megvan a maguk személyes életútja. Ha igaz, hogy Jézus példaként áll előttünk a földi szülei iránti engedelmességével, mert alávetette magát nekik (vö. Lk 2,51), úgy igaz az is, hogy ő megmutatja: a gyermek életre szóló választása és keresztény hivatása elszakadást követelhet azért, hogy megvalósítsa az Isten országáért vállalt odaadását (vö. Mt 10,34-37; Lk 9,59-62). Mi több, Jézus maga tizenkét évesen azt feleli Máriának és Józsefnek, hogy neki történeti családját meghaladó küldetést kell teljesítenie (vö. Lk 2,48-50). Ezért hangsúlyozza más, mélyebb kötelékek szükségességét, még a családi kapcsolatokon belül is: „Azok az anyám és testvéreim, akik hallgatják és tetté is váltják az Isten szavát” (Lk 8,21). Másrészt a gyermekek iránti figyelmességében - akiknek az ókori közel-keleti társadalomban nem voltak saját jogaik és a család tulajdonának tekintették őket - Jézus elmegy odáig, hogy már-már mesterként állítja őket a felnőttek elé, mások iránti egyszerű és spontán bizalmuk miatt: „Bizony mondom nektek, ha nem változtok meg, s nem lesztek olyanok, mint a gyerekek, nem mentek be a mennyek országába.

Aki tehát megalázza magát, mint ez a gyerek, az a legnagyobb a mennyek országában” (Mt 18,3-4).

Átgondolásra:

- *Mit jelentenek számomra a gyermekeim, az unokáim?*
- *Hogyan nevelem őket? Mit teszek azért, hogy a hitben is növekedjenek?*
- *Imádkozom-e velük és értük? Mit adok át nekik?*
- *Egységben nevelem őket házastársammal?*

2. A szenvedés és a vér ösvénye (AL 19-22)

19. A 128. zsoltárban bemutatott idill nem tagadja az egész Szentíráson végigvonuló keserű valóságot: a fájdalom, a rossz, az erőszak jelenlétét, melyek megsebzik a család életét, és bensőséges élet- és szeretetközösségét. Nem véletlen, hogy Krisztusnak a házasságról szóló beszéde (vö. Mt 19,3-19) egy válásról szóló vitába szövődik bele. Isten szava állandóan tanúskodik erről a homályos dimenzióról, mely már a kezdetben megmutatkozott, amikor a bűn megjelenésével a férfi és nő szerető és tiszta kapcsolata uralommá vált: „Vágyakozni fogsz férjed után, ő azonban uralkodni fog rajtad” (Ter 3,16).

20. A szenvedés és a vér ösvénye ez, mely a Biblia számos lapján végighalad, Káin és Ábel erőszakos testvérgyilkosságától; Ábrahám, Izsák és Jákob pátriárkák feleségei és gyermekei közötti vitáktól kezdve, a tragédiákon át, melyek vérbe borították Dávid családját, egészen a sokféle családi nehézségig, amelyek végigbarázdálják Tóbiás elbeszélését, vagy a magára hagyott Jób keserű vallomását: „Testvéreim távol tartják magukat tőlem, barátaim egészen elidegenedtek. (...) Feleségem rossznak tartja leheletem, szagomat büdösnek érzik testvéreim” (Jób 19,13.17).

21. Maga Jézus is szerény sorsú családban született, melynek hamarosan idegen földre kellett menekülnie. Belép Péter házába, ahol annak anyósa betegen fekszik (vö. Mk 1,30-31); engedi, hogy bevonják a halál drámájába Jairus és Lázár házában (vö. Mk 5,22-24.35-43; Jn 11,1-44); meghallja a naimi özvegy kétségbeesett kiáltását halott fia mellett (vö. Lk 7,11-15), elfogadja az epilepsziás gyermek apjának segélykérését egy kis vidéki faluban (vö. Mk 9,17-27). A saját házukban találkozik a vámosokkal, például Mátéval és Zakeussal (vö. Mt 9,9-13; Lk 19,1-10), és a bűnösökkel is, például az asszonnyal, aki beront a farizeus házába (vö. Lk 7,36-50). **Ismeri a családok félelmeit és feszültségeit**, és beleszövi ezeket a példabeszédeibe: kezdve a fiúkkal, akik kalandot keresve elmennek otthonról (vö. Lk 15,11-32), a nehéz természetű és megmagyarázhatatlan magatartású fiúkig (vö. Mt 21,28-31), vagy az erőszak áldozatául eső gyermekekig (vö. Mk 12,1-9). Emellett gondja van a menyegzőre, ahol zavarba jönnek a bor hiánya (vö. Jn 2,1-10), vagy a meghívottak távolmaradása miatt (vö. Mt 22,1-10), mint ahogy ismeri egy pénzdarab elvesztésének nyomasztó érzését egy szegény családban (vö. Lk 15,8-10).

22. E rövid áttekintésből láthatjuk, hogy **Isten szava** nem elvont tételek sorozata, hanem **útitárs, a válságon vagy fájdalmakon átmenő családok számára is, és megmutatja nekik az út célját, amikor Isten „letöröl a szemükről minden könnyet. Nem lesz többé halál, sem gyász, sem fájdalom”** (Jel 21,4).

Átgondolásra:

- *Gondolj olyan nehézségre, fájdalomra családban, amikor krízishelyzetet éltél át! Mi és ki segített átélni, feldolgozni ezt a helyzetet?*
- *Tudok-e együtt érezni azokkal, akik szomorúak?*

- *Hogyan segítem azokat a családokat, akik lelki vagy fizikai nehézségekkel küzdenek?*
- *Támogatom-e a szegény családokat lehetőségem szerint?*

3. Kezed munkálkodása (AL 23-26)

23. A 128. zsoltár elején az apa munkásként jelenik meg, aki keze munkájával biztosíthatja családja anyagi jólétét és nyugalmát: „Élvezheted majd, amit kezed szerez, boldogságban és bőségben fogsz élni” (2). A Biblia első lapjairól levezethető, hogy a munka az emberi élet méltóságának alapvető része: „Az Úristen vette az embert, és Éden kertjébe helyezte, hogy művelje és őrizze” (Ter 2,15). Ez a munkás ember bemutatása, aki átalakítja az anyagot, és fölhasználja a teremtés energiáit, létrehozva a „fáradtság kenyerét” (Zsolt 127,2), túl azon, hogy magát is megműveli.

24. A munka egyidejűleg teszi lehetővé a társadalom fejlődését, a család fenntartását, stabilitását és termékenységét is: „Lásd Jeruzsálem boldogságát életed minden napján! És lásd meg fiaidnak fiait!” (Zsolt 128,5-6). A Példabeszédek könyvében megjelenik a családanya feladata is, akinek apró részletességgel van körülírva a munkája, amellyel kivívja férje és gyermekei dicséretét (vö. 31,10-31). Maga Pál apostol büszke arra, hogy senkinek nem volt terhére, mert két keze munkájával biztosította önmaga fenntartását (vö. ApCsel 18,3; 1Kor 4,12; 9,12). Annyira meg volt győződve a munka szükségességéről, hogy aranyszabályként adta közösségeinek: „Aki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Tessz 3,10; vö. 1 Tessz 4,11).

25. Mindezek után érthető, hogy a munkanélküliség és a munkahelyi bizonytalanság szenvedést okoz, ahogyan erről Rut rövid könyve beszámol, és ahogyan Jézus is beszél róla a piacon kényszerű tétlenségben üldögélő

munkások példabeszédében (vö. Mt 20,1-16), vagy ahogyan ő maga tapasztalta, amikor éhezők és rászorulóknak oly sokszor körülvették. Ez az, amit számos ország társadalma tragikusan él meg, és ez a munkahiány a legkülönbözőbb módokon sérti a családok nyugalalmát.

26. Arról a torzulásról sem feledkezhetünk meg, melyet a bűn okoz a társadalomban, amikor az ember zsarnokként viselkedik a természettel: pusztítva, önző, sőt brutális módon kihasználva azt. A következmények egyidejűleg a termőföld elsivatagosodása (vö. Ter 3,17-19), és a gazdasági és társadalmi egyensúly fölbomlása, melyek ellen a próféták fölemelték hangjukat, Illéstől kezdve (vö. 1Kir21) azokig a szavakig, melyeket maga Jézus mondott az igazságtalanság ellen (vö. Lk 12,13-21; 16,1-31).

Átgondolásra:

- Kiért dolgozom?
- Van-e időm családtagjaimmal együtt lenni?
- Munkálkodom-e azon, hogy növekedjem a szeretetben?
- Miben tudunk közösen tevékenykedni a családon belül?

4. Az ölelés gyöngédsége (AL 27-30)

27. Krisztus, tanítványai megkülönböztető jegyül mindenekfölött a szeretet törvényét és a másokért való odaadást vezette be (vö. Mt 22,39; Jn 13,34), egy olyan elv formájában, melyet egy apa és egy anya általában már a puszta létevel tanúsít: „Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért” (Jn 15,13). A szeretet gyümölcse az irgalmasság és a megbocsátás is. Ebben a

megközelítésben nagyon jellegzetes az a jelenet, amelyben Jeruzsálemben, a Templom téren látunk egy házasságtörő asszonyt, akit először körülvesznek a vádlói, majd egyedül marad Jézussal, aki nem ítéli el és egy méltóbb életre hívja (vö. Jn 8,1-11).

28. A szeretet horizontján, mely a házasság és a család keresztény tapasztalatának lényegi eleme, egy másik erény is feltűnik, melyet napjainkban, a féktelen és felszínes kapcsolatok korában alig ismerünk: ez a gyöngédség. E ponton támaszkodunk a kedves és mély értelmű 131. zsoltárra. Ahogy ez más szövegekben is előfordul (vö. Kiv 4,22; Iz 49,15; Zsolt 27,10), a hívő és Ura közötti egységet az apai és anyai szeretet vonásaival írják le. Itt az a kifinomult és gyöngéd bensőségesség jelenik meg, mely az anya és kisgyermek, a szoptatás után az anyja karjaiban alvó újszülött között van. Ahogy a héber *gamul* szó jelzi, egy már elválasztott gyermekről van szó, aki tudatosan anyja nyakába csimpaszkodik, aki keblére veszi őt. Tehát tudatos, és nem pusztán biológiai intimitásról van szó. Ezért éneklí a Zsoltáros: „Megtanítottam hallgatni a lelkem, így békét szereztem neki. Mint anyja ölén a gyermek, úgy pihen bennem a lelkem” (131,2). Ezzel párhuzamosan hivatkozhatunk egy másik jelenetre, melyben Ozeás próféta Istennek mint apának adja szájára a következő megindító szavakat: „Gyermek volt még Izrael, amikor megszerettem, (...) én tanítottam meg járni. (.) Puha köteléssel vonzottam őket, a szeretet kötelékeivel. Olyan voltam hozzájuk, mint aki arcához emeli a csecsemőt; lehajoltam hozzá, enni adtam neki” (Oz 11,1.3-4).

29. A hitnek, a kegyelemnek és az elköteleződésnek, az emberi családnak és az isteni Háromságnak a látásmódjával szemléljük a családot, melyet Isten szava az emberre, a férfira és a nőre bízott, hogy a nekik ajándékozott gyermekekkel együtt olyan személyes közösséget alkossanak, mely az Atya, a Fiú és a

Szentlélek közötti egység képmása. Az életfakasztó és nevelő tevékenység az Atya teremtő művének tükröződése. A család arra hivatott, hogy osztozzon a mindennapos imádságban, Isten igéjének olvasásában és az eucharisztikus közösségben, azért, hogy így növelje a szeretetet, és egyre inkább a Szentlélek templomává válják.

30. Minden család előtt megjelenik a názáreti család ikonja, a maga fáradozásokból, sőt lidércnyomásokból álló mindennapjaival; mint például amikor el kellett szenvednie Heródes érthetetlen erőszakját. Olyan tapasztalat ez, amely ma is tragikusan megisméltődik oly sok elutasított és tehetetlen menekült családjában. A napkeleti bölcsekhez hasonlóan a családok meghívást kapnak arra, hogy szemléljék a gyermeket és anyját, boruljanak le és imádják őt (vö. Mt2,11). Akárcsak Mária, ők is buzdítást nyernek, hogy bátran és belső békével fogadják családi életük szomorú és lelkesítő kihívásait, Isten csodálatos tetteit pedig őrizték meg szívükben, s elmélkedjenek el róluk (vö. Lk 2,19.51). **Mária szívének kincsesládájában ott van összes családjunk minden egyes története. Ezért tud segíteni mindezek értelmezésében, hogy a családok saját történetükben ismerjék fel Isten üzenetét.**

Átgondolásra:

- *„Puha kötelékekkel vonzottam őket, a szeretet kötelékeivel.” (Oz 11,4) Mennyire vagyok gyöngéd a családtagjaimhoz?*
- *Mik akadályozzák a gyöngédségem kifejezését?*
- *Gondolj egy konkrét esetre, amikor olyan voltál hozzájuk, „mint aki arcához emeli a csecsemőt” (Oz 11,4)!*
- *Szavaim, gesztusaim gyengédek és szelídek-e?*

Imádság a Szent Családhoz (AL 325)

Jézus, Mária és József,
bennetek szemléljük
az igaz szeretet ragyogását,
nagy bizalommal rátok bízunk magunkat.

Názáreti Szent Család,
tedd a mi családjainkat is
a közösség helyeivé és az imádság cönákulumaivá,
az evangélium hiteles iskoláivá
és kicsiny család-egyházakká.

Názáreti Szent Család,
a mi családjainkban soha ne kerüljön sor
erőszakosságra, elzárkózásra és megosztásra,
és ha valaki megsebesült vagy megbotránkozott,
azonnal nyerjen vigasztalást és gyógyulást.

Názáreti Szent Család,
add, hogy mindannyiunkban tudatosodjék
a család szent és sérthetetlen jellege,
és Isten terve szerinti szépsége.

Jézus, Mária és József!
Hallgassatok meg minket,
és fogadjátok el könyörgésünket! Ámen.